

מְלַחֶמָה לַה' בְּעַמְלֵק מְדָר דָּר
על ידי שנלחם נגד עמלק – הם רבני הערב רב
נזכה להגאולה שלימה במהרה בימינו אמן

גליון # 15

מי לה' אלי!

חודש כסלו תש"ס

מלחמה לה' בעמלק

בספר שמות פרק יז פסוקים י - ט"ז:

פירוש הרמח"ל על התורה - ספר דברים (המשך)

זכור את אשר עשה לך עמלק (כה, יז-יח). כבר ידוע שקליפת עמלק גורמת שכחה. וכנגד זה צוה הקב"ה לזכור מה שהוא עשה, ובזה מכניעים אותו שלא יגרום כל כך שכחה, ולכך "זכור" דווקא. וידוע ג"כ שקליפת עמלק עומדת ביסוד בסוד הערלה, וזה סוד, "אשר קרך בדרך", ופירשוהו רז"ל, מלשון קרי, שהיה מטמא אותם שהיה רוצה להגביר הזוהמא שלו בסוד הערלה. וז"ס ג"כ, "וויזנב בד", ופירשו רז"ל, שהיה חותך המילות, שכל הכונה שלהם היתה לבזות היסוד העליון, ולהגביר הזוהמא שלהם:

ואומר אח"כ, "ואתה עיף ויגע", ואמרו רז"ל, "עיף" - בצמא. והסוד הוא, שם נאמר, "ויצמא שם העם למים", וזה היה רומז חסרון אור החסד שלא היה מאיר באותו הזמן. וידוע שבזמן שהחסד מאיר הדין מתבסס, והקליפות יראים ממנו, שהוא כופה אותם. ואם אין החסד מאיר, הכל הוא להפך - הדין מתקשה בלתי מיתוק, והקליפות אינם יראים ממנו. וזה אומרו, ואתה עיף - בצמא, כיון שנחסר אור החסד. ולכך עמלק לא היה "ירא אלהים", אלהים דווקא. וזה גרם להם לפי שרפו ידיהם מן התורה, שזהו כח התורה למתק השמאל בימין. וז"ס, "מימינו אש דת", האש שמתמתק בימין. והם שרפו ידם ממנה גרמו פירוד לבי ידים אלו, וזה שאמרו, שרפו ידיהם - ידיהם דווקא, על שם שפגמו בידיהם העליונים, וזה הטעם שעמלק לא נתירא. ולתיקון

זה נצטוינו לקרות זאת הפרשה בכל שנה, שהיא מן התורה, וכמ"ש רז"ל, זכור בפה, וזה תיקון כנגד קלקול. שהקלקול היה שרפו ידיהם מן התורה, ובזה נתגברה קליפת עמלק, וכנגד זה יש קריאת התורה פעם אחת בשנה לזה הענין, להכנעת הקליפה הזאת. [א]:

והיה בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב וגו' (כה, יט). כבר ידוע שאין מנוחה לשום דבר אלא בשרשו. וזהו הטעם שישראל אין להם מנוחה בארץ אויביהם, לפי שיצאו משרשן הקדוש וגלו מעל שלחן אביהם, ורוח הקודש צווחת, "ובגוים ההם לא תרגיע ולא יהיה מנוח לכף רגלך". וז"ס אמרו בפסוק הזה "בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב", שהם החיצונים שמתהלכים סביב הקדושה, כד"א, "סביב רשעים יתהלכון". ואין מנוחה מהם, כי אם "בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה לרשתה" דווקא, והוא שרשן ומקורן של הניצוצות הקדושות שגלו בפשעיהם מעל שלחן אביהם, וכשחוזרים לשם, אז יהיה להם מנוחה ברד"א [- ברזא דאמרן]:

עוד, לפי שידוע שאין בכל הקליפות - קליפה יותר קשה ורעה ומצירה אל הקדושה, יותר מקליפתו של עמלק, והטעם הוא לפי שמתאחזת בסוד הפנימיות הקדוש ומונעת את הזיווג ח"ו, שאי אפשר לעשותו כי אם בעמל וטורח גדול, וז"ס שמו של עמלק - עמ"ל לקדושה, שדרגין קדישין עמלין הרבה להתיחד ולהזדווג ביניהם. מפני זאת הקליפה המתמצעת. וזהו הטעם למ"ש, "מלחמה לה' בעמלק מדר דר", כי המלחמה צריך שתהיה תמיד עמהם כל זמן שהם קיימים, לפי שהם נלחמים תמיד עם הקדושה ומונעים את היחוד. והוא סוד ג"כ מ"ש, "אני שלום וכי אדבר המה למלחמה", שהרי כשהם רואים ויודעים שהשכינה מבקשת את ה"שלום", שהוא היסוד, לאיודווגא ולאיתקשרא בהדיה בסוד הזיווג, מיד הם מתעוררים מצדם להתיצב מנגד, ולמנוע אותו במלחמתם. ולכן אין מנוחה כי אם במחיית זכרו של עמלק, שהרי מנוחה תלויה ביחוד וקשר האורות הקדושים, ואי אפשר שיהיה הקשר והיחוד השלם כך אם בסילוק המונע. וז"ס, "והיה בהניח וגו' תמחה את זכר עמלק" וגו'. ואם תדקדק תראה, שעל שאר הקליפות אמר, "מכל אויבך מסביב" לפי שהם מבחוץ, וסביב רשעים יתהלכון, ואינם מונעים את הזיווג הפנימי, בדרך המניעה שבאה מקליפתו של עמלק שמתאחזת ומתמצעת בסוד הפנימיות ממש. ועל רזא דא כתיב, "את זכר עמלק", לפי שכל העמל הנמשך מצרה של זאת הקליפה הוא בענין הוכירה ממש, שסודה על הזיווג כידוע. ולכן אחר המחאה, שוב - "לא תשכח", לפי שכבר נסתלק הנרגן המפריד שהיה גורם את השכחה:

וענין אמרו "מווחת השמים", לפי שהאחיזה היותר עצומה של זאת הקליפה, היא בסוד הנוק' דז"א דקיימא תחות רשו דבעלה, דאיהו רזא דשמים. ולכן המחאה העיקרית - "מתחת השמים", מרזא דדרגא דא שהיא תחת השמים ממש, ברד"א, "ורגליה יורדת מות", והשקר כרוך בעקבה. וכאשר יכרת ממנה זה השקר, מיד מה כתיב בה, "ואנכי נטעתך שורק כלה זרע אמת", "כלה" כתיב, שהיא סוד הכלה הכלולה - נוק' דז"א, שתהיה אמת בלא שקר. ואז, "אמת מארץ תצמח", וז"ס, "מתחת השמים לא" שהוא ס"ת למפרע אמת, בסוד הצמיחה של "שפת אמת" מתתא לעילא, דרגא בתר דרגא עד שירותא דדרגין. ואז - שוב "לא תשכח", בסוד, "ויסע לוט מקדם" - מקדמונו של עולם, דאיהו ממש שירותא דדרגין, דס"א ערקת מקמיה, והא אוקימנא בכמה אתר:

עוד לפי מ"ש, "אשר ה' אלקיך נותן לך לרשתה", כי נחלה היא סוד המלכות כידוע, והיא ניתנה לך כדי להכרית ממנה את הרשת הכרוך בעקבה, בסוד "והיתה הרשת עד חצי המובח". וצדיק

יסוד עולם הוא המסלק את הרשת בעמלו ויגיע כפיו. ורזא דא, צדי במילואה, ואחריה ק' בסידורא דאתוון, הרי צדיק. ואחריהן מיד - ר'שית', שהם סוד הרשת, ברד"א. דכתיב, "הכינו רשת לפעמי", לפי שהם סוף האותיות. "כפף נפשי", דא רזא דצדיק כפוף. "כרו לפני שיחה", דא גהינם נוק' דסמי חייבא, דאיהי רזא דנחש. "נפלו בתוכה סלה", כד איתער רזא ד"סלה" דא ע"ק - שירותא דדרגין כד"ל [- כמה דאמרת לעיל]. ואז צדיק פשוט, ברזא דכתיב, "להשקיט לו מימי רע עד יכרה לרשע שחת", ומיד הכפוף נעשה פשוט, בסוד, כשזה נופל זה קס, "כי חנם מזורה הרשת בעיני כל בעל כנף":

וענין אמרו בלשון "והיה", ברזא דכתיב, "והיה וגו' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". עוד אמרו, "והיה", הטעם הוא לפי שבחדש תשרי הוא תחלת התיקון ושולט בו צירוף והי"ה. ובחדש ניסן הוא גמר התיקון ושולט בו הוי"ה כסדרה. וז"ס שמלת "בהניח" היא בין והי"ה להוי"ה כסדרה - נעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו, כשלהבת הקשורה בגחלת. וכבר ידוע שחדש ניסן הוא הראשון מחדשי השנה, ולכן נקרא חדש האביב - אב-יב, וסודו, כי הוא הראשון מחדשי הגדלות, שהרי אין הקמה לנופלת כי אם מצד הגדלות המתעורר, וז"ס, "והיה בחדש הראשון באחד לחדש הוקם המשכן". וההקמה על ידי משה דווקא, בגין דאיהו מארי דביתא. ועוד, לפי ששרשו מן המים העליונים מרזא דבינה, כענין שנאמר, "כי מן המים משיתהו", ואין הקמה לנופלת כי אם על ידי גבורות אימא, שכחן גדול להקים ולהעלות. וז"ס "הוקם" שהם אותיות מקו"ה למפרע, בסוד הבינה שהיא מקוה ישראל דייקא, שעולה קנ"א כמנין אהי"ה במילוי ההי"ן, שהוא סוד מקוה המים כידוע. ועל ידי כח המקוה הנזכר, נהפך המשכן מן הנפילה אל הקימה, ולכן אותיות הוקם הם הפך אל אותיות מקו"ה:

והנה הנאמן המקים, חתם את שמו בגמר מלאכתו, בגין דאיהו מארי דביתא. וכן המשפט בכל הקנינים - ששם הקונה חתום עליהם, ובפרט בפתח שער הבתים. וז"ס, "ויתן את מ"סך שיער ה'חצר שהוא ר"ת מש"ה, שחתם את שמו ממש על גמר מלאכתו, שהוא בנתינת המסך אל שער החצר. וכן משכ"ן עולה כמנין מש"ה ואדנ"י, שהם סוד זו"ן שנועדים ומתיחדים שם. ולכן נקרא - "אהל מועד אשר אועד לך שמ"ה" שהם אותיות מש"ה ברד"א. ואמנם לפי מה שכתבנו שחתם את שמו בגמר מלאכתו, ז"ס מ"ש, "ויתן את מ"סך שיער ה'חצר" שהוא ר"ת משה, ותיכף סמוך ליה בסיפיה דקרא וענינא - "ויכל מש"ה את המלאכה", שהוא מובן יפה ברד"א. [ד - מכת"י ר' משה דוד וואלי]:

(המשך בגליון הבא אי"ה)

וְעַד הָעוֹלָמִי - לְמַלְחָמָה לֵה' בְּעַמְלֵק מְדַר דָּר